

JÄTKAME HENN KASE MÄLESTUSTEGA EESTI POLITSEI TAASLOOMISE JÄREL LOODUD ERIÜKSUSE ESIMESTEST OPERATSIOONIDEST. PRAEGU TÖÖTAB HENN KASK ESSI ÕPETREENINGKESKUSE JUHATAJANA, ERIÜKSUSEST ON AGA VÄLJA KASVANUD K-KOMANDO.

Kui Eesti taasiseseisvus, saadeti siia tagasi kõik Eestist pärit kurjategijad, kes erinevates Venemaa kinnipidamisasutustes karistust kandisid. See tekitas pingeid, sest uustulnukad üritasid võimu haarata ja ennast maksma panna. Samal ajal lahkusid Eestist laagreid valvanud endiste NSV Liidu sisevägede üksused, keda asendasid automaatidega relvastatud kodukaitsjad. Aeg oli keeruline ja kohe kasutasid selle ära ka kurjategijad.

Et olukord kippus kontrolli alt väljuma, pidime ka meie mitmel korral sekkuma. Venelastest vangid respektierisid eriüksuslasi. Kuulsime mitmel korral, kuidas nad üksteisele hõikasid: "Spetsnaz prišol!" Seepeale nad hajusid. Venemaal olid spetsnazi ehk eriüksuse liikmed küllalt karmi käega ja seda kurjategijad teadsid. Me kasutasime samasugust laigulist vormi, laiugulisi kaitseveste ja erikiivreid. Relvadeks olid ka meil automaadid. Nii et välimuselt olime üsna sarnased. See distsiplineeris seda kontingenti märgatavalt. Meie järel saabusid tsooni ka kontrolörid. Viibisime laagrites nädalaid, et luua neis minimaalne kord. Hiljem kutsuti meid välja ainult vajaduse korral.

Ühel laupäeval helistas mulle siseminister Robert Nürska ja palus eriüksus jalule ajada. Mul oli spetsiaalselt reservi jäetud kuus meest, kes olid kodus telefoni all, ei tohtinud välja minna ega pidutseda. Siseministeriumis olid juba Vanglate Ameti peadirektor Valeri Kravets, Politseiameti peadirektor Jüri Nurme ja veel mitu juhtivametnikku. Ka Nürska oli kohal. Ämari laagris oli puhkenud mäss, üks grupeering oli kuulutanud sõja teisele kuueliikmelisele grupile, kellest viis olid roninud ennast päästes kasarmu katusele, kuues oli aga juba tapetud. Ründajaid katusele ei lastud ja seepärast otsustasid nad hoone põlema panna. Et efekt täielik oleks, tiriti kohale ka kaks hapnikuballooni ja

asetati esimesele korrusele, kus nad siis kuumenedes pidid lõhkema. Keegi ei julgenud tsooni minna. Elekter oli välja lülitatud, valitses pilkane pimedus.

Meile pakuti appi Tallinna ja Harju politseinikke, aga ma loobusin. Lootsin oma jõududega hakkama saada, sest teisi ma ei tundnud ja mul polnud mingit õigust neid ohtu seada. Sain kokku üksteist meest ja liikluspolitseist viis masinat.

me ühe distsiplineeriva ringi tsoonile peale ja kontrolörid konfiskeerisid suure hulga külmrelvi, pistodadest alates ja suurte matšetaadega lõpetades. Operatsioon ei olnud keeruline, aga pingeline, sest tegutseda tuli pimedas.

Laagrites sai käidud ka mõned korrad hiljem. Mitu korda tuli üles leida ja välja tuua laipu, mis olid tsoonis ära peidetud. Mäletan, et ükskord oli

Kui kohale jõudsime, oli suurte värvate taga oma paarsada inimest, aga tsooni ei julgenud keegi minna. Põlev hoone oli umbes kolmesaja meetri kaugusel. Ka tuletõrjujad ei julgenud sisse minna. Lõpuks õnnestus mul ühe tuletõrjeauto juht nõusse saada. Auto veeres värvast sisse nii, et kahel pool liikusid automaatidega varustatud eriüksuslased, kes tulistasid välja valgustusrakette ja olid valmis vajadusel andma valanguid ka trasseerivate kuulidega. Maja põles juba suure leegiga. Katusel oli näha mehi ja rakettide valgel ka umbes sadakonda vangi põleva hoone ümber. Need tõrjusime eemale automaadivallangutega, eri värvi kuulid lendasid üle meeste peade. Paraku oli meie ainus tuletõrjuja nii ähmi täis, et ei suutnud tiikk aega vooliku otsi kokku panna. Lõpuks see siiski õnnestus, vesi kustutas leegid ja meie poisid kandsid mahajahutatud ballooneid välja. Ka katusel olid töömehe alla. Tegiti

laekunud informatsioon kahest tapingust, kelle laipu ei leitud. Läksime kohale, käisime tsooni läbi ja käsutasime kõik vangid välja. Rivistasime nad üles näoga traataia poole, käed kuklal. "Kas teatate, kus laibad on?" küsisin. Ei öeldud. Siis teatasin, et peame kahjuks võtma kasutusele karmimad meetmed. Otsustasin vange psühholoogiliselt mõjutada ja teatasin, et võtame otsa pealt kolm meest, viime nurga taha ja "lõpetame ära". Esimest korda elus nägin, kuidas täiskasvanud meestel hakkasid sääremarjad värise-ma. Poisid võtsid rivi algusest kolm meest ja viisid nurga taha. Oli kuulda valanguid. Siis tulid poisid tagasi ja raporteerisid, et ülesanne on täidetud. Selle peale hakkas üks vang kohe rääkima. See oli hirm, mis ta keelepaelad avas. Teist võimalust tookord polnud. Meenub veel seegi, kuidas tuli korstna otsast alla tuua paar vangi, kes nõudsid endale teatud privileege. Nad olid ehitanud korstna otsa ka mingi putka ja viinud sinna isegi televiisori. Meil õnnestus nad siiski alla tuua.